

Sterfte onder Japanse oesters in de Oosterschelde

Sylvia van Leeuwen

High mortality rate of Japanese oysters in Oosterschelde

Summary: By the end of July 2015 the media reported a sudden death of 90 % of the young Japanese oysters in the Oosterschelde. The formation of oyster reefs changed the ecosystem in the delta of Zeeland and the Waddensee largely. For the culturing of oysters this mass mortality might now cause a big decrease in production. The reason can be the successful settlement of *Ocenebra inornata* since its introduction in 2007. That is what oyster growers think. Another reason can be an oyster herpes virus which is found in the oysters since 2010. That is at least the current opinion of marine biologists.

Eind juli 2015 werd in de media melding gemaakt van plotselinge grote sterfte van de Japanse oesters in de Oosterschelde. Een vertegenwoordiger van ANEMOON en omroep Zeeland noemden zelfs een sterfte van 90% van de jonge oesters. Deze oesters, die grote oesterbanken hebben gevormd in de Delta en in de Waddenzee, zijn oorspronkelijk afstammelingen van Japanse oesters die daar voor de oesterkweek zijn geïntroduceerd. Destijds heeft de vorming van Japanse oesterriffen voor een flinke verandering van de schelpdierfauna en de ecosystemen van de Delta en de Waddenzee geleid. Mocht deze sterfte zich doorzetten, dan zou dat opnieuw tot grote veranderingen kunnen gaan leiden. Voor de oesterkwekers zou het uiteraard een grote schadepost zijn, zij hebben daarom de noodklok geluid en hulp van de overheid ingeroepen.

Over de oorzaak van de oestersterfte bestaat discussie

Oesterkwekers wijzen de Japanse stekelhoren *Ocenebra inornata* als hoofdoorzaak aan. In 2007 werd de Japanse stekelhoren voor het eerst in de Oosterschelde gevonden. Het gaat dus om de ene Japanner die de andere Japanner eet. Die stekelhoren is hier zeer waarschijnlijk en onbedoeld terecht gekomen via de import van oesters of mossels. De jonge slakjes van deze soort hebben namelijk geen vrij zwevend larvenstadium, zodat ze

zonder hulp van de mensen niet eenvoudig de sprong van Zuid-Bretagne (toen de dichtstbijzijnde vindplaats) naar de Oosterschelde hadden kunnen maken. Japanse stekelhorens hebben een prachtige schelp maar kunnen grote aantallen oesters en mossels eten en zo omvangrijke schade aanrichten aan de scheldierteelt. Naast deze stekelhoren is ook de Amerikaanse oesterboorder *Urosalpinx cinerea* onbedoeld in Nederland terechtgekomen, ook dat is een roofslak die schelpdieren eet.

Peter van Bragt van Stichting ANEMOON vermoedt dat een virus de oorzaak is, bijvoorbeeld het oesterherpesvirus OsHV-1 iver. Dit virus werd in 2010 in de Oosterschelde aangetroffen, en een paar jaar later ook in de Waddenzee. Dit virus heeft elders al tot plotselinge grote sterfte onder oesters geleid, maar in Nederland viel het tot nu toe mee. Een aanwijzing voor een virus is dat de sterfte ook optreedt op plekken waar geen Japanse stekelhorens voorkomen.

Als je een Japanse oesterbank ziet, kijk dan eens hoe hij er voor staat.

Voor meer informatie zie:

- GITTENBERGER, A. EN M. ENGELSMA, 2013. Oesterherpesvirus OsHV-1 iver in de Waddenzee. GiMaRIS rapport 2013_04. Beschikbaar op: http://www.gimaris.com/Gimaris_2013_04_oesterherpes.pdf.
- NATUURBERICHT, 2015. Is de Japanse stekelhoorn een bedreiging voor onze oesters? Bericht uitgegeven door Stichting ANEMOON op zondag 23 juni 2013. <http://www.natuurbericht.nl/?id=10747&q=japanse>, geraadpleegd 3 augustus 2015.
- OMROEP ZEELAND, 2015. Jonge oesters in de Oosterschelde bijna allemaal dood. <http://www.omroepzeeland.nl/nieuws/2015-07-27/898213/jonge-oesters-oosterschelde-bijna-allemalaal-dood#.VcDCxbkViM8>, geraadpleegd 3 augustus 2015.
- RIJKSOVERHEID, 2010. Herpesvirus Oesters, nieuwsbericht 9-9-2010. <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2010/09/09/herpesvirus-oesters.html>, geraadpleegd 3 augustus 2015.

Fig. 1. Een drooggevalen oesterbank langs de oever van de Oosterschelde. Foto: Freek Titselaar.

Adres van de auteur:
Sylvia 25@versatel.nl